

HANKINTAOHJE

Hyväksytty: Kuntayhtymähallitus 23.3.2021 § 42, päivitetty 22.6.2022 § 71

Hankinnoissa noudatetaan Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016, hankintalaki) sekä Sosterin hankintaohjetta hankinnan arvosta riippuen. Hankintalakia ja -ohjetta on noudatettava hankinnan rahoituslähteestä riippumatta siitä, tulevatko hankintaan käytettävät varat Sosterin omasta budjetista, ulkopuolisista rahoituslähteistä, maksullisen toiminnan tuloista taikka testamentista, lahjoituksesta, sponsoroinnista tai muusta vastaavasta lähteestä.

Hankinnat tehdään hankinnan arvosta riippumatta avoimesti, tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Ulkopuolista rahoitusta saavissa hankkeissa (esim. EU-rahoitteiset) tulee lisäksi huomioida rahoittajan antamat hankkeen hankintoja koskevat erilliset ohjeet. Ohjeista noudatetaan aina tiukinta ohjeistusta.

Hankintoja ovat kaikki oman organisaation (Sosteri) ulkopuolelta ostettavat tavarat, laitteet, palvelut, urakat sekä käyttöoikeussopimukset.

Perusedellytys hankinnan toteuttamiseen on tavarahan, palvelun tai urakan tarve ja, että talousarviossa on hankintaa varten määrärahavaraus.

Aina ensisijaisesti tutkitaan, onko palvelu, tavara tai urakka hankittavissa voimassaolevista hankintasopimuksista kuten valmiiksi kilpailutetuista puitesopimuksista tai yhteishankinnoista. Voimassaolevia sopimuksia on noudatettava.

Noudatetaan ajanmukaisia hankintamenetelmiä ja hallinnon yhteistoimintaa.

Hankinnan suunnittelu

Ennen hankintamenettelyn aloittamista on varmistettava, että:

- hankintaan on lupa ja varattu määrärahat
- että tilaajayksikkö on selvittänyt itselleen tulevan hankinnan sisällön ja sen vaikutuksen tilaajayksikön ja mahdollisesti muiden yksiköiden/tahojen toimintoihin
- hankintaprosessiin on varattava riittävästi aikaa:
 - Pienhankinnoissa vähintään 2-4 kk
 - Kansallisissa hankinnoissa vähintään 3-6 kk
 - EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa vähintään 6-12 kk

Hankinnan arvon määrittely

Hankintaa suunniteltaessa on ensin laskettava ja selvitettävä (objektiivisesti esim. markkinakartoituksella/tietopyynnöllä/raporttien perusteella) hankinnan kokonaisarvo (alv 0 %).

Laskennassa on otettava huomioon seuraavat asiat:

- hankinnan arvo koko sopimuskaudelta, ml. mahdolliset optiokaudet
- mikäli hankinnasta tehdään toistaiseksi voimassaoleva sopimus, on hankinnan arvioitu arvo laskettava 48 kuukauden ajalta
- laite- ja tavarahankintojen osalta on huomioitava lisäksi mahdolliset optiot (esim. lisävarusteet) sekä mahdollisesti huollon kustannukset (mikäli toimittaja vastaa huollosta)
- lisäpalvelut ja -työt

Hankintaa ei saa pilkkoa eriin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

Hankinnan ennakoitu arvo ilmoitetaan tarjouspyynnössä ja hankintasopimuksessa.

Hankinnan sisällön määrittely

Hankinnan sisällön valmistelussa on huomioitava vähintään seuraavat asiat:

- Tarjoajan soveltuvuudelle asetetut vaatimukset (esim. referenssit, tilaajavastuuvaatimukset)
- Yksityiskohtainen kuvaus hankinnan kohteesta, sisällöstä sekä hankittavasta määrästä
- Sopimuskausi (jos kyseessä on muu kuin kertahankinta): esim. määräaikainen (+mahdolliset optiokaudet) tai toistaiseksi voimassaoleva (irtisanomisaika)
- Tietosuojaan liittyvät seikat
- Hinnoitteluperiaate
- Laskutus, toimitusaika, toimitusehto
- Takuu, huoltopalvelut, määräaikaishuollot (mikäli kyseessä laite-/tavarahankinta)
- Hankinnan aikataulu
- Hankintamenettely
- Sopimusehdot
- Tarjousten valintaperusteet (millä perusteella valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous)

Tarjouskilpailun aikana hankinnan sisältöä ei voida pääsääntöisesti enää muuttaa. Kaikissa hankinnoissa tarjouspyyntö on laadittava kirjallisesti ja tarjoukset tulee toimittaa kirjallisesti.

Palvelut (muut kuin sote-palvelut)

Alle 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa, hankinta voidaan tehdä pyytämällä tarjoukset useammalta tarjoajalta tai suoraan hankintana tarpeeseen parhaiten soveltuvammalta ja tarkoituksenmukaisimmalta palveluntuottajalta. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus.

Yli 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa pyydetään kirjalliset tarjoukset vähintään kolmelta tarjoajalta. Vaihtoehtoisesti hankinnasta voidaan julkaista vapaaehtoinen hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus.

Suoraan hankinta 10 000 – 59 999 €:n (alv 0 %) palveluhankinnoissa.

Suoraan hankinta on mahdollista ainoastaan silloin, kun kyseessä on ennalta arvaamaton ja äkillinen tilanne, jota ei ole voitu huolellisellakaan suunnittelulla ennakoita. Lisäksi edellytyksenä on, että hankinnan tekeminen on ehdottoman välttämätöntä tilaajan palveluntuotannon väliaikaiseksi turvaamiseksi tai asiakkaan/asiakasryhmän palvelun turvaamiseksi.

Yli 60 000 €:n hankinnat tehdään hankintalain (1397/2016) säännösten mukaisesti. -> Näissä hankinnoissa otettava aina yhteys hankintapalveluihin hankintaprosessin toteuttamiseksi.

Sote-palvelut

Sosiaali- ja terveystalouden palveluihin kuuluvat kaikki ostopalvelut, ml. lääkäri työvoima, joka hankitaan yksittäisiltä palvelu tarjoavilta lääkäreiltä.

Alle 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa, hankinta voidaan tehdä pyytämällä tarjoukset useammalta tarjoajalta tai suoraan hankintana tarpeeseen parhaiten soveltuvammalta ja tarkoituksenmukaisimmalta palveluntuottajalta. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus.

Yli 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa pyydetään kirjalliset tarjoukset vähintään kolmelta tarjoajalta. Vaihtoehtoisesti hankinnasta voidaan julkaista vapaaehtoinen hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus.

Suoraan hankinnat 10 000-399 999 €:n (alv 0 %) sote-palveluissa

Itä-Savon sairaanhoitopiiri (Sosteri)

Suorahankinta on mahdollista ainoastaan silloin, kun kyseessä on ennalta arvaamaton ja äkillinen tilanne, jota ei ole voitu huolellisellakaan suunnittelulla ennakoida. Lisäksi edellytyksenä on, että hankinnan tekeminen on ehdottoman välttämätöntä asiakkaan/asiakasryhmän palvelun turvaamiseksi.

Yli 400 000 €:n hankinnat tehdään hankintalain (1397/2016) säännösten mukaisesti. -> Näissä hankinnoissa otettava aina yhteys hankintapalveluihin hankintaprosessin toteuttamiseksi.

Tavarahankinnat

Tavarahankinnoissa on voimassaolevat hankintasopimukset, joita on noudatettava. Mikäli hankittavasta tavarasta ei ole puitesopimusta tai puitesopimuksen tavara ei ole saatavilla tai ei muutoin vastaa poikkeuksellista hankintatarvetta, hankinta tehdään seuraavan ohjeen mukaan:

Alle 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa, hankinta voidaan tehdä pyytämällä tarjoukset useammalta tarjoajalta tai suorahankintana tarpeeseen parhaiten soveltuvammalta ja tarkoituksenmukaisimmalta toimittajalta. Tilausvahvistus pyydettävä kirjallisena ja tarkistettava huolellisesti.

Yli 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa pyydetään kirjalliset tarjoukset vähintään kolmelta tarjoajalta. Vaihtoehtoisesti hankinnasta voidaan julkaista vapaaehtoinen hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus. Tilausvahvistus pyydettävä kirjallisena ja tarkistettava huolellisesti.

Suorahankinta 10 000 – 59 999 €:n (alv 0 %) tavarahankinnoissa

Suorahankinta on mahdollista ainoastaan silloin, kun kyseessä on ennalta arvaamaton ja äkillinen tilanne, jota ei ole voitu huolellisellakaan suunnittelulla ennakoida, esimerkiksi äkillinen laiterikko. Lisäksi edellytyksenä on, että hankinnan tekeminen on ehdottoman välttämätöntä asiakkaan/asiakasryhmän palvelun turvaamiseksi.

Yli 60 000 €:n hankinnat tehdään hankintalain (1397/2016) säännösten mukaisesti. -> Näissä hankinnoissa otettava aina yhteys hankintapalveluihin hankintaprosessin toteuttamiseksi.

Urakat

Alle 10 000 €:n (alv 0 %) urakkahankinnoissa, hankinta voidaan tehdä pyytämällä tarjoukset useammalta tarjoajalta tai suorahankintana tarpeeseen parhaiten soveltuvammalta ja tarkoituksenmukaisimmalta urakoitsijalta. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus.

Yli 10 000 €:n (alv 0 %) hankinnoissa pyydetään kirjalliset tarjoukset vähintään kolmelta tarjoajalta. Vaihtoehtoisesti hankinnasta voidaan julkaista vapaaehtoinen hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa. Kirjallinen tarjouspyyntö, tarjous, hankintapäätös ja hankintasopimus.

Suorahankinta 10 000 – 149 999 €:n (alv 0 %) rakennusurakoissa

Suorahankinta on mahdollista ainoastaan silloin, kun kyseessä on ennalta arvaamaton ja äkillinen tilanne, jota ei ole voitu huolellisellakaan suunnittelulla ennakoida. Lisäksi edellytyksenä on, että hankinnan tekeminen on ehdottoman välttämätöntä turvallisuuden ja toiminnan turvaamiseksi.

Yli 150 000 €:n (alv 0 %) hankinnat tehdään hankintalain (1397/2016) säännösten mukaisesti. -> Näissä hankinnoissa otettava aina yhteys hankintapalveluihin hankintaprosessin toteuttamiseksi.

Hankintamenettely pienhankinnoissa

Hankintamenettely hankintalain (1397/2016) kansallisen ja EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa eli pienhankinnoissa:

- Hankinnan valmistelu

Itä-Savon sairaanhoitopiiri (Sosteri)

- Kirjallisen tarjouspyynnön laatiminen ja lähettäminen tarjoajille
- Kirjallisten tarjousten vastaanottaminen
- Tarjousten avaaminen tarjousten jättöajan päättymisen jälkeen
- Tarjoajan soveltuvuuden tarkastaminen
- Tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen
- Tarjousten vertailu
- Hankintapäätöksen laatiminen. Päätös on perusteltava huolellisesti. Jokaisessa hankintapäätöksessä on oltava maininta, että sopimus syntyy vasta, kun päätös on saanut lainvoiman ja kirjallinen hankintasopimus on allekirjoitettu.
- Hankintapäätös käyttösuunnitelman toimivaltuuksien puitteissa ja hankintapäätöksen tiedoksianto tarjoajille ja hankintapäätöksen julkaiseminen Sosterin verkkosivuilla
- Hankintaoikaisu- ja oikaisuvaatimusaika
- Tilaajavastuutodistusten tarkastaminen (ja tallentaminen Dynastyyin) voittaneelta tarjoajalta
- Kirjallisen hankintasopimuksen laatiminen ja allekirjoittaminen

Asiakirjat on tallennettava asiahallintajärjestelmään.

TILAAJAVASTUU

Tilaajavastuulain (1233/2006) mukaiset selvitykset on pyydettävä ja tarkastettava voittaneelta tarjoajalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista. Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia laskettuna sopimuksen allekirjoittamishetkestä. Lisäksi, jos on kyseessä yli 12 kk:n sopimuskausi, selvitykset on tarkistettava vuosittain. Rakentamistoimintaan liittyvässä sopimuksessa tilaajan on myös varmistettava koko sopimussuhteen ajan, että kaikilla työntekijöillä on A1 todistukset (tai vastaavat).

Tilaajavastuuse selvitykset on pyydettävä aina, kun kyseessä on palveluhankinta, tavarahankinta, johon liittyy asennusta tai huoltoa tai rakennusurakka.

Voittaneelta tarjoajalta pyydettävät selvitykset:

- 1) selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintälain ([1118/1996](#)) mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain ([1501/1993](#)) mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin;
- 2) kaupparekisteriotte tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot;
- 3) selvitys siitä, ettei yrityksellä ole verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain ([1346/1999](#)) [20 b §:n](#) 1 mom. 2 kohdassa tarkoitettua verovelkaa taikka viranomaisen antama selvitys verovelan määrästä;
- 4) todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty;
- 5) selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista; mikäli alalla ei ole yleissitovaa työehtosopimusta, on toimitettava lyhyt selvitys keskeisistä työehdoista sisältäen vähintään työsopimuslain (55/2001) 2. luvun 4 §:ssä ilmoitetut työnteon keskeiset ehdot
- 6) selvitys työterveyshuollon järjestämisestä; selvitykseksi käy työterveyshuoltosopimus tai vaihtoehtoisesti allekirjoitettu kirjallinen selvitys, josta käy vähintään ilmi, missä henkilöstön lakisääteiset työterveyshuoltopalvelut on sovittu järjestettävän
- 7) edellä mainittujen lisäksi urakoissa: todistus siitä, että sopimuspuoli on ottanut tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) tarkoitetun vakuutuksen.

Itä-Savon sairaanhoitopiiri (Sosteri)

- 8) edellä mainittujen lisäksi urakoissa: tilaajalla velvollisuus selvittää, että kaikilla lähetetyillä työntekijöillä on voimassa olevat todistukset työntekijöiden sosiaaliturvan määräytymisestä ennen kuin nämä aloittavat työnteon.

Selvitykset on tallennettava Dynasty- järjestelmään. Kaikki selvitykset on säilytettävä vähintään kaksi vuotta siitä, kun sopimusta koskeva urakka tai palvelu on päättynyt.

Hankintasopimuksen sisältö

Hankintasopimus on aina laadittava kirjallisesti. Suullisia sopimuksia ei saa tehdä. Sopimuksessa tärkeintä on sisällöllinen selkeys, tavoitteiden ja vastuiden ilmaisu yksiselitteisesti sekä Sosterin etujen turvaaminen.

Hankintasopimukseen on selkeästi kirjattava vähintään:

- sopijaosapuolet
- sopimusvastuu-/yhteyshenkilöt
- sopimuksen kohde ja tarkoitus
- sopimuksen ennakoitu arvo
- sopimuksen voimassaolo ja sen päättymisen (irtisanomisaika, jos ei määräaikainen sopimus)
- sopijaosapuolten vastuut ja tehtävät
- laatu ehdot ja laadunvalvonnan järjestäminen ja toteuttaminen (palvelusopimukset)
- hinnat ja hinnanmuutosperusteet
- laskutus- ja maksuehdot, viivästyskorko
- vakuudet (tarvittaessa)
- tietosuojasäilytys; tietosuojan ja tietoturvan toteutuminen, jos sopimuksen kohteena on henkilötietojen käsittelyä sisältävä järjestelmä tai palvelu, eli Tietosuojaliite ja henkilötiedon käsittelyn kuvaus
- sopimusrikkomukset ja niiden seuraamukset (sopimussakko)
- reklamointi
- sopimuksen päättäminen erityistilanteissa (purkaminen)
- erimielisyyksien ratkaisu esim. ”Sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopimusosapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, erimielisyydet ratkaistaan ensimmäisessä oikeusasteessa Etelä- Savon käräjäoikeudessa.”

Hankintasopimuksen seuranta

Hankintasopimuksen toteutumista ja palvelun laatua on seurattava säännöllisesti. Mahdollisista puutteista tai virheitä on reklamoitava toimittajalla/palveluntuottajalle viipymättä kirjallisesti sekä tarvittaessa ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli palveluntuottaja ei korjaa virheellistä toimintaansa tai laiminlyöntiään sopimuksen mukaisessa ajassa.